

(Verschenen in Woord&Dienst, februari 2007)

Leren bidden

Het 'Onze Vader' (1)
Matteüs 5 : 9 – 13

Bidden doe je niet zomaar. Bidden moet je leren. Het messiaanse gebed is niet zomaar een oprisping van de religieuze ziel, het gebed uit de traditie van de Schrift kent een heel bepaalde discipline. Dat is ongetwijfeld de reden waarom de evangelist het gebed dat Jezus leert neerzet tegen de achtergrond van het hypocriete gebed in de synagoge en op de hoeken van de pleinen. Ook vandaag de dag wordt er wat afgebeden. We zien het de Amerikaanse president doen, soms zelfs gezamenlijk met zijn Engelse collega. Rond de recente verkiezingen was een openbare gebedssessie tegen abortus die de pers uitnodigde. Ook tegen de kruisraketten werd vaak publiekelijk gebeden. Ik heb het nog wel eens meegemaakt dat tijdens een politiek avondgebed de ene groep bad om de kruisraketten weg te halen en tegelijkertijd een andere groep bad om toch vooral die kruisraketten te zegenen. Het gebed in dienst van politieke statements. Zonder gebed lijkt je ook in de kerk niet te kunnen vergaderen. Hoe conflictueus een vergadering ook zijn kan, er moet en zal gebeden worden. Op vele christelijke scholen is het tot op de dag van vandaag een discussie. Zonder gebed geen christelijke identiteit, zo lijkt het.

Dat is dus ook het decor waarbinnen Jezus zijn leerlingen voorgaat in het gebed. Hoe snel kan het gebed in dienst worden genomen van eigen religieuze of politieke stellingnamen. Daarmee is het gebed, vaak zonder dat we het in de gaten hebben, een verlengstuk van wat wij allemaal denken en vinden. Daarom moet het gebed worden geleerd. Bidden doe je in de bijbel namelijk niet zomaar.

Veelzeggend is het dat Jezus ons in dit gebed voorgaat. Hij bidt het voor. Dat betekent ten diepste dat wij dit gebed nooit alleen bidden. Het is een gebed in gemeenschap met hem die ons deze woorden op de lippen legt. Het komt tot uitdrukking in het 'ons' van het 'Onze Vader'.

De structuur van dit gebed is transparant. We gaan, zoals dat in heel de bijbel gebeurt, van de hemel naar de aarde. Het scharniervers 'zoals in de hemel, zo ook op aarde' wijst ons de weg. Het vat al ons bidden samen. Dat de hemel op aarde komt, daar gaat het om. Dat die verborgen belofte openbaar mag worden. In het driemaal 'Uw' van het 'Uw naam', 'Uw koninkrijk' en 'Uw wil', kijken wij dus eerst omhoog. De hemel gaat voorop. Dan richten we vervolgens onze blik naar de aarde. Van het driemaal 'Uw' gaan we naar het driemaal 'ons' van 'ons dagelijks brood', 'onze schuld' en 'onze verzoeking en verlossing'. Veelzeggend is deze volgorde. Ze bevat een heilzame discipline. Eerst brengen wij ons te binnen tot wie wij eigenlijk bidden. Om wie gaat het? Als we daarmee niet beginnen zullen we anders altijd eerst met onszelf beginnen. Met wat wij allemaal vinden hoe deze 'God' zou moeten zijn en wat hij zou moeten doen. Daarom wordt deze Vader ook de *hemelse* Vader genoemd, een Vader in het verborgene. Deze Vader heeft de bidder niet in z'n binnenzak. Het is en blijft een geheim, deze Vader. Hij geeft zichzelf enkel prijs in de Naam waarmee hij 'gebeurt' in het verhaal van de exodus, de uitgang uit het angstland. Die Naam is daarom in dit gebed ook het één en het al. Het is de 'A' van het bijbelse ABC, zou Miskotte zeggen. In die Naam valt de beslissing. Nee, niet zomaar een god in het algemeen is het. Geen god die zich voor onze karretjes laat spannen. Het is er één die juist alles op het

spel zet om zijn mensen te bevrijden van de beelden en programma's waarin zij gevangen worden gehouden.

Ad van Nieuwpoort